

N:o 9.

Ank. till Riksd. Kansli den 1 Maj 1876, kl. 1 e. m.

*Betänkande, angående Tullbevillningen.*

Sedan Bevillnings-Utskottet till pröfning förehafte ej mindre de till Utskottet hänvisade motioner, hvilka afse förändring i nu gällande tull-taxa och dertill hörande underrättelser, än äfven ett af Kongl. Maj:t till Utskottet öfverlemnadt, af Generaltullstyrelsen afgifvet underdånigt yttrande och förslag i fråga om förändring af tullen å papper, får Utskottet, jemlikt § 40 Riksdags-ordningen, härmed afgifva betänkande angående tull-bevillningen.

Inom Andra Kammaren har Herr J. A. Sjö i afgifven motion (N:o 41), jemte det han väckt förslag om förhöjning af tillverkningsskatten å bränvin och andra spritvaror äfvensom angående vissa andra förändringar i afseende å bränvinslagstiftningen, tillika, under förutsättning af bifall till förstberörda förslag, hemställt, att »tullen å det bränvin, som komme att importeras, måtte höjas till 2 kronor 60 öre per kanna»; — Och har vidare Herr Lars Månsson inom samma Kammare i motion (N:o 131), under åberopande af motiveringen uti en af honom tillika med Herr Carl Magni vid sistlidne riksdag i samma ämne afgifven motion (N:o 27), föreslagit att, *antingen* tullen å de spritvaror, som i gällande tulltaxa upptagas under rubriken »bränvin och sprit, som på fastager införas», måtte, för så vidt icke gällande traktater deremot lägga hinder, höjas från 1 krona 30 öre till 1 krona 40 öre per kanna af 50 procent alkoholhalt vid +15° Celsii termometer, *eller*, derest tillverknings- och försäljningsskatten antingen hvar för sig eller tillsammans höjdes, tullen då å ofvannämnda spritvaror måtte proportionsvis äfven höjas.

*Bih. till Riksd. Prot. 1876. 5 Saml. 1 Afd. 8 Häft.*

Någon förändring i gällande beskattning å tillverkning och försäljning af bränvin inom landet har emellertid icke vid innevarande riksdag blifvit vidtagen, hvadan de i omförmälda motioner under förut-sättning af ett motsatt förhållande och således vilkorligt väckta förslag om förhöjning af tullafgiften å utländskt bränvin

1:o

torde få anses hafva förfallit.

Och enär Herr Lars Månsson till stöd för sitt yrkande att tullafgiften å utländskt bränvin skulle, äfven med bibehållande af tillverkningsafgiften oförändrad, förhöjas, endast åberopat de skäl, som i en angående samma fråga vid sistlidne riksdag väckt motion anfördes, men samma skäl blifvit af dåvarande Bevillnings-Utskott i Betänkandet N:o 6 med den fullständighet besvarade och vederlagde, att Utskottet, som delar det förra Utskottets, af Riksdagens begge Kamrar godkända mening, finner sig endast behöfva dertill hänvisa, får Utskottet hemställa

2:o

att Herr Lars Månssons ifrågavarande förslag icke heller nu måtte af Riksdagen bifallas.

Uti underdånig skrifvelse af den 18 sistlidne Januari, hvilken Kongl. Maj:t låtit till Bevillnings-Utskottet öfverlemna, för den åtgärd, hvartill densamma kunde af Utskottet finnas föranleda, har Generaltullstyrelsen anført, att, sedan genom tulltaxan af den 18 September 1874 tullen för tryckpapper blifvit nedsatt från 4 till 2 öre per skålpund, samt planschpapper, som förut dragit en tull af 8 öre per skålpund, blifvit hänfördt till samma tullsats som tryckpapper, i en mängd fall tvister rörande tullbehandlingen af papper uppstått mellan godsegare och tullmyndigheterna, i det de förre yrkat, att det af dem införda papper skulle förtullas såsom tryck- eller planschpapper, hvaremot de senare ansett varan hänförlig till rubriken »papper: andra slag», och böra draga en tull af 8 öre per skålpund; att, då dessa tvister sedermera blifvit dragna under Generaltullstyrelsens pröfning, Styrelsen till ledning för sitt omdöme rörande den omtvistade varans beskaffenhet dels låtit höra sakkunnige personer, såsom boktryckare och pappershandlande, hvilkas yttranden emellertid ofta varit sinsemellan stridiga, och dels inhemtat

utlåtande från Teknologiska institutet såsom varande den i tekniska frågor sakkunniga myndighet, Styrelsen i dylika fall hade att rådfråga; att institutet dervid upprepade gånger förklarar, att, då någon i sjelfva varans beskaffenhet grundad skilnad emellan tryck- och planschpapper, å ena, samt det till »papper: andra slag» hänförliga skrifpapperet, å andra sidan, ofta icke förefunnes, utan varan kunde för båda ändamålen begagnas, men tulltaxan åter bestående helt olika tullsatser för papper allt efter deras användning för det ena eller andra af ofvanberörda ändamål, det icke vore möjligt att, innan användning af varan egt rum, bestämma dess rätta art i tullbehandlingsafseende, helst de inkomna papperssorterna ofta voro så starkt limmade, att institutet, på samma gång det vitsordade deras användbarhet såsom skrifpapper, likväl, med hänsyn till papperets appretur, ringa styrka och format, ansåg det vara ganska antagligt, att de voro ämnade att begagnas såsom tryckpapper; att för planschtryck begagnades, enligt hvad institutet hade sig bekant, så vidt skilda slag af papper, många så närstående skrifpapper, att ett sådant särskiljande, som tulltaxan förutsatte mellan planschpapper och skrifpapper, mången gång vore alldeles omöjligt; att då dessa frågor sedermera förekommit till Styrelsens afgörande, Styrelsen, med hänsyn till den betydliga olikheten i tullsatser för de olika slagen papper, funnit sig nödsakad att tillämpa den högre tullsatsen, så snart varans användbarhet såsom skrifpapper varit af sakkunnig myndighet vitsordad; att Styrelsen ock i detta afseende egt ett särskildt stöd i den uppfattning, som förut gjort sig gällande rörande hvad med tryckpapper i tulltaxan borde förstås, enär nemligen de äldre tulltaxorna före år 1866 begagnade uttrycken: tryckpapper, olimmadt, och då tillägget olimmadt borttogs i taxan af den 24 Mars 1865, detta skedde, såsom komiterade för afgifvande af utlåtande rörande handels- och sjöfartstraktaten med Frankrike i sitt underdåniga yttrande den 15 April 1864 uttryckligen förklarade, emedan detta tillägg vore onödigt, då allt egentligt tryckpapper måste vara olimmadt; enligt hvilken mening alltså den för tryckpapper stadgade lägre tullen icke ansågs kunna ifrågakomma att tillämpas för något slag af limmadt papper; att genom vidhållande af en dylik uppfattning onekligen undvekos de svårigheter, som eljest uppkomme och nu visat sig hafva inträffat; att då likväl, enligt hvad Styrelsen inhemtat, det papper, som *numera* från utlandet infördes för boktryckeriernas behof, i allmänhet vore mer eller mindre limmadt, gagnet af den lindrigare tullbeskattning, lagstiftningen medgifvit för tryck- och planschpapper, väsentligen skulle förfelas, derest, med fortsatt tillämpning af hittills följda åsigter, papperets egenskap att vara limmadt eller olimmadt tillerkändes en afgörande betydelse i fråga

om dess hänförlighet under den ena eller andra rubriken; att i särskilda fall underdåniga besvär blifvit anförda öfver Styrelsens beslut och till stöd för yrkandet, att papper af nu omtvistade beskaffenhet borde draga den lägre tullen, åberopats enskilda sakkunniga personers intyg om varans art; att i händelse likväl, såsom förut vore nämnt, någon i varans egen beskaffenhet grundad olikhet mellan de med olika tull belagda papperslagen mången gång icke förefunnes, dylika intyg måste egentligen innefatta ett uttalande om den sannolika användningen af det särskilda varupartiet; och att om än åt dessa intyg, ehuru i allmänhet afgifna af personer, hvilka icke kunde anses alldeles oberörda af ett visst intresse för den lindrigare tullsatsens tillämpning, kunde vid en öfverordnad myndighets varsammare pröfning af ärendet tillmätas vitsord i särskilda fall, det icke torde vara rådligt att göra den underordnade tullmyndigheten vid de dagligen förekommande förtullningarne af dessa varor helt och hållet beroende af de intyg i omförmälda afseende, som kunde anskaffas; att det icke heller kunde vara önskligt, att godsegaren för att komma i åtnjutande af den lägre tullbeskattning, lagstiftningen medgifvit, ständigt nödgades draga frågan under högre myndighets pröfning och underkasta sig de besvär och den tidsutdrägt, som deraf vore en följd; att enda sättet att afhjelpa dessa svårigheter och att åt tulltaxan i denna del gifva en uppställning, som möjliggjorde en likformig tillämpning deraf, syntes vara att under en gemensam tullsats sammanföra de slag af papper, som nu droge en tull af 2 och 8 öre per skålpund, och att syltemålet med Styrelsens underdåniga framställning ock vore att till Kongl. Maj:ts nådiga bepröfvande öfverlemna, huruvida icke skäl kunde förefinnas att på behofvet af en förändring af tulltaxan i detta afseende fästa Bevillnings-Utskottets uppmärksamhet. Styrelsen förmälde vidare beträffande sättet för den föreslagna förändringens genomförande eller med andra ord frågan om den gemensamma tullsats, som kunde anses lämplig, att Styrelsen icke ansåg sig böra för närvarande yttra sig derom i vidsträcktare mån, än genom att framhålla, att, i händelse denna tullsats sattes högre än 2 öre, boktryckerierna skulle gå i mistning af den tullindring, som för två år sedan på goda skäl blef dem förunnad, samt att, derest den för tryck- och planschpapper nu bestämda tull verkligen skulle gälla alla de papperssorter, hvilka för sådant ändamål nu användes, denna lägre tull komme att dragas af åtskilliga papperssorter, hvilka vore minst sagdt lika dyrbara som vissa af de 8 öres tull underkastade papperslagen, en omständighet, som äfven syntes i viss mån rättfärdiga bestämmandet af en lika tullsats för samtliga ifrågavarande pappersslag.

Då hvad General-tullstyrelsen sålunda anført, synts Utskottet förtjent af uppmärksamhet, har Utskottet, såvidt ske kunnat, sökt åstadkomma närmare utredning af de mångfaldiga omständigheter, hvilka måste tagas i betraktande vid bestämmande af tullsatser i allmänhet och synnerligen i sådant fall, der frågan såsom här gäller en fabriksartikel af stor användning och som tillika är föremål för omfattande inhemsk tillverkning. Sålunda har Utskottet af tillkallade sakkunnige män inhemtat, bland annat, att värdet å olika pappersslag efter dertill använda beredningsämnen och åt tillverkningen egnad omsorg så väsentligen omvexlar, att t. ex. priset å *tryckpapper* uppgår från 25 ända till 55 öre; å *skrifpapper* från 25 till 70 öre; å *plansch-papper* från 40 till 80 öre samt å *postpapper* från 45 till 80 öre å 1 krona och någon gång ända till 2 kronor, allt pr skålp., o. s. v. De olika benämningar, efter hvilka tulltaxan klassificerar och olika beskattar särskilda slag papper, utmärka således icke sådana skiljaktigheter i varans beskaffenhet och värde, att dessa skiljaktigheter kunna anses utgöra rättvis grund för den betydliga olikhet i tullbeskattning som nu eger rum, ehvad man med beskattningen endast afser att bereda statsinkomst eller tillika tager hänsyn till den inhemska papperstillverkningens anspråk att i jemförlig mån med andra inhemska förädlingsnäringar tillgodoses med skydd emot utländsk medtäflan.

För att bestå i en än mera utsträckt täflan vore, efter hvad vidare blifvit upplyst, den svenska papperstillverkningen framför allt i behof att få tillgodonjuta tullfrihet för vissa nu tullbeskattade beredningsämnen, såsom klorkalk och stärkelse m. m., äfvensom för den vid pappersbruken till icke obetydlig myckenhet erforderliga artikeln metallduk.

Huruvida åter en sådan tullfrihet, särdeles hvad stärkelse och metallduk angår, må kunna och böra medgifvas, torde först efter sorgfällig undersökning af den ståndpunkt, hvarpå tillverkningen af dessa artiklar inom landet för närvarande befinner sig, kunna med nöjaktig fullständighet besvaras.

Men äfven om allt detta och andra på frågan om utfinnande af en lämplig och lätt tillämplig gemensam tullsats å de nu olika tullbeskattade pappersslagen, hvarom fråga blifvit väckt, skulle kunnat af Utskottet någorlunda utredas, hafva likväl framställt sig andra spörsmål, som med denna fråga ega sammanhang och rätteligen bort samtidigt lösas, såsom om den af papperstullen beroende tullsatsen å olika slags tillverkningar, i hvilka papper ingår såsom ett väsentligt beredningsämne, exemplsvis å papp- och pappersarbeten, papperstapeter och bårder m. fl., hvilket åter måste leda till än mera omfattande undersökningar.

Innan sådana kunnat af Utskottet utföras, har emellertid blifvit kunnigt, att den med Frankrike afslutade handelstraktat, som berör en mångfald af våra tullbeskattningsföremål och bland dem äfven artikeln papper, är vorden från Frankrikes sida uppsagd; och då häraf tvifvelsutan lærer följa, att vår nu gällande tulltaxa inom den närmaste tiden kommer att underkastas en omfattande revision, har Utskottet, ehuru fullkomligt inseende giltigheten af de skäl, som föranledt General-tullstyrelsens här ofvan omförmälda framställning, likväl ansett öfvervägande skäl vara för handen att icke ens i detta hänseende för närvarande föreslå några partiela förändringar i tulltaxan; hvilket

3:o

Utskottet endast skolat hos Riksdagen anmäla.

Slutligen har Herr *L. Nordenfält* uti en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 19) föreslagit, att »den bevillning, som nu utgår under namn af *lastpenningar*, måtte med innevarande år upphöra»; Och har motionären till stöd för sitt förslag dels åberopat Kongl. Maj:ts nådiga proposition till 1872 års Riksdag angående upphörande af ifrågavarande afgift och då varande Bevillnings-Utskotts deröfver afgifna betänkande, dels anført, bland annat, att lastpenningarne, som under de senare åren skulle uppgått till: år 1871 572,691 kr. 53 öre, år 1872 631,631 kr. 85 öre, år 1873 638,160 kr. 74 öre och år 1874 669,258 kr. 88 öre, samt år 1875, i anseende till minskning af sjöfarten, sannolikt till ett lägre belopp, vore en orättvis skatt, som betungade fraktrörelsen, hvilken man i andra hänseenden, äfven genom betydliga direkta statsutgifter, sökte att underlätta, samt att då derjemte förhöjning af fyr- och båk-afgifterna, hvilka äfven drabbade sjöfarten, torde förestå, och statsverkets ställning syntes medgifva någon skattelindring, det icke vore för tidigt att afskaffa ifrågavarande skatt.

Uti åberopade nådiga proposition anfördes hufvudsakligen: att bland beskattningstitlar, om hvilkas afskaffande fråga tid efter annan varit väckt, men, i anseende till statsverkets behof af inkomster, dittills ansetts böra för tillfället förfalla, de i tullmedlen ingående, på utrikes sjöfarten hvilande så kallade lastpenningarne, om hvilka stadgades i § 4 af tulltaxeunderrättelserna, intoge ett synnerligen framstående rum, mindre med hänsyn till den statsinkomst, som denna skattetitel inbringade, än i betraktande af den med rigtiga beskattningsprinciper föga öfverensstämmande grund, hvarpå afgiften hvilade, och det menliga inflytande densamma måste utöfva ej blott omedelbart på den för Sverige så natur-

liga sjöfartsnäringen, utan äfven medelbart, men därför icke mindre väsentligt, på det pris, hvartill dels landets egna exportartiklar, såsom spannmål, jern, trävaror med flera, kunde till utlandet afyttras, och dels nödiga råämnen, redskap, fabrikat med mera från utlandet införskaffas samt derigenom äfven på de näringar, som af dessa pris vore beroende; att nämnda afgift utgjorde en beskattning icke på den behållna inkomst, skeppsrederirörelsen lemnade, icke heller omedelbart på de varor, som med fartyget fraktades, utan på sjelfva fartyget eller det transportmedel, som för varornas in- eller utförsel begagnades, men att, då ingen skeppsredare torde uppgöra ett fraktslut utan att ihågkomma denna afgift och tillägga densamma till de omkostnader, hvilka måste från den betingade frakten afgå, innan någon vinst för honom derå uppstode, frakterna i följd af lastpenningarne måste i allra flesta fall stegras med ett denna afgift motsvarande belopp, hvilken stegring i vanliga fall drabbade de fraktade varorna; att lastpenningarnes afskaffande således måste göra varutransporterna billigare och på de varor, som för försäljning sändes till utlandet, utöfva alldeles samma verkan, som de åtgärder, hvilka till åstadkommande af lättare och billigare varuförsel inom landet vidtoges, hade på de varor, hvilka för denna varuförsel utgjorde föremål; att ehuru betydlig statsinkomsten af lastpenningarne kunde synas — den hade under åren 1866 — 1870 i medeltal utgjort 496,677 riksdaler 26 öre eller i rundt tal 500,000 riksdaler för år — det dock borde ihågkommas, att densamma mer än uppvägdes af den förhöjning i den egentliga tullinkomsten, som den stora utvecklingen af landets näringar och dess till följd deraf ökade välstånd framkallat, hvadan den icke kunde anses oefftergiftigen nödig, och att, då härtill komme, att den i sig sjelf ej vore rättvis samt derjemte ej blott betungade skeppsrederirörelsen, utan äfven, genom varutransporternas fördyrande, verkade hämmande på många andra hufvudnärningar, af hvilkas utveckling landets allmänna ekonomiska förkofran vore beroende, tillräckliga skäl förefunnes för dess afskaffande, i följd hvaraf Kongl. Maj:t föreslog upphörande af omförmälda afgift.

Dåvarande Bevillnings-Utskott yttrade uti sitt i anledning af berörda nådiga proposition afgifna betänkande, bland annat, att den under namn af lastpenningar utgående särskilda afgift af fartyg saknade hvarje rättvis och billig grund, enär den utgjordes utan afseende å den behållna inkomst fraktrörelsen lemnade, för hvilken inkomst de svenska fartygsrederierna dessutom erlade allmän bevillning i likhet med hvad för all annan inkomst af rörelse egde rum; att erkännas måste det lastpenningarne utgjorde en tunga på sjelfva omsättningen och äfven i detta hänseende befunnes i uppenbar strid emot de grundsatser, ått

hvilka hos oss, likasom inom hela den civiliserade världen, obetingadt inrymdes erkännande i bemödandena att med stora uppoffringar underlätta och förbättra kommunikations-anstalterna; att man väl kunde anmärka och aritmetiskt uträkna att den ifrågavarande afgiftens belopp, tillämpad på ett eller annat särskildt fraktslut, vore af den ringa betydelse att någon nämnvärd lindring i fraktkostnaden genom afgiftens upphäfvande icke kunde blifva att påräkna, och att vidare kunde till stöd för den endast på häfd och statsbehof, men hvarken på rättvisa eller statsekonomisk klokhet grundade afgiftens bibehållande invändas, att fraktkostnaderna hufvudsakligen bestämdes af tillgång och efterfrågan på fartyg, men att man likväl vid dylika beräkningar och invändningar gjorde sig skyldig till förbiseende icke blott af den obestridliga sanning, att afgifter, lagda på allmänna rörelsen, i sista hand träffade konsumenter eller producenter med vida högre belopp, än hvartill afgifterna i och för sig uppginge, utan ock af den icke mindre obestridliga sanningen, att hvarje hinder, som lagstiftningen under form af afgifter eller annorledes uppstälde emot utvecklingen af någon rörelse, i sin mån motverkade och minskade den tillgång, hvaraf, jemte efterfrågan, all prisbestämning ytterst berodde; att i den täflan om fraktfartyg, som emellan alla länder egde rum, ovedersägligen de länder, som erbjöde fraktsökande fartyg största bekvämlighet och trygghet jemte lindrigaste skeppsavgifter, måste tillvinna sig företräde i rikligare tillgång på fartyg och deraf följande nedsättning af fraktpreisen; att detta mål för hvarje land vore eftersträfvansvärdt och för Sverige med dess synnerligen skrymmande och i förhållande dertill mindre värderika exportvaror af än mera framstående betydelse; och hemställde Utskottet på grund häraf, att Kongl. Maj:ts proposition om lastpenningarnes upphörande måtte af Riksdagen bifallas.

Hvad Utskottet sålunda hemställt blef likväl — efter förutgången diskussion, derunder emot förslaget hufvudsakligen framhölls, att ifrågavarande afgift icke kunde anses vara för skeppsrederirörelsen betungande och att Statsverket, om än för tillfället dock icke för all framtid, syntes kunna undvara denna afgift, som en gång borttagen icke sedermera åter skulle kunna införas — af Riksdagens båda Kamrar afslaget.

Ehuru Utskottet lika med 1872 års Bevillnings-Utskott anser ifrågavarande på sjelfva transportmedlet lagda afgift sakna rättvis och billig grund, finner sig likväl Utskottet med afseende å den mening, som vid frågans pröfning hos Riksdagen vid nyssberörda riksmöte gjorde sig gällande, icke nu kunna ifrågasätta att den af Kongl. Maj:t i propositionen till nuvarande Riksdag om statsverkets tillstånd och behof af ifrågavarande

ifrågavarande skattetitel påräknade inkomst skulle af Riksdagen, på enskild motionärs framställning, eftergifvas; hvadan Utskottet antager,

4:o

att Herr L. Nordenfelts motion om lastpenningarnes upphörande för närvarande icke till någon Riksdagens åtgärd föranleder.

Stockholm den 1 Maj 1876.

På Utskottets vägnar:

A. H. FOCK.

---